

est coram DEO se facere & sibi videtur & aliis videri vult; protestatur ergo JACOBVS, & negat, eum facere justitiam Dei; simul vero b) subintelligendum relinquit, quod *faciat quævis contraria*, multa, quæ per se voluntati div. e diametro *adversantur*, &, quod in se *bonum* est, non tamen *bene*, & *eo*, quo par est, *modo*. Atque hæc jam dicta sunt de *Propositione illa trimembri C. I, 19, 20.* cujus ἐξεργασια mox sequitur v. 21 — fin. & C. II. III. IV.

§. III.

Cap. III, v. 1.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες, ὅτι μᾶλλον κρίμα ληψόμεθα.

Ἀδελφοί μου) Hæc compellatio etiam h. l. index est ineuntis novæ sectionis in tractatione thematis **Cap. I, 19.** propositi; Dixerat JACOBVS 1) quemvis Christianum debere *celerem esse ad audiendum*, ita quidem, ut *auditioni etiam facta* jungat, verbo auditio consentanea, atque hoc primum membrum hætenus pertractaverat inde a **C. I, 21.** usque ad finem

C. II. Dixerat 2) quemvis debere *tardum esse ad loquendum*, idque jam tractare adgreditur C. III, 1—12. subjuncturus dein 3) membri tractationem, quod quisque debeat *tardus esse ad iram*, C. III, 13—fin. & C. IV. τοσο. Μη πολλοι διδασκαλοι γινεσθε) 1) μη γινεσθε, *ne sitis*, vel *fiatis*, ex sententia plurimorum Intt. hic accipiendum est secundum Canonem istum in GLASSII *Pb. S. pag. 766.* sæpe fieri dicitur, quod *fieri tentatur*, aut *queritur*, ut sensus sit: *ne adfectetis esse vel fieri Doctores*, ne *ambiat* docendi munus; potest vero etiam presse accipi, hoc sensu: ne, oblatum etiam, temere *suscipiat*, quod postremum forte BENGELIUS maxime respexit, μη γινεσθε interpretans: *ne sitis ultro.* LUTHERUS optime vertit: *Unterwinde sich nicht jedermann, Lehrer zu seyn.* Frenum sic injicit Apostolus etiam *eorum* nimiae cupiditati alios docendi, qui ceteroquin ratione profectuum suorum in doctrina Christiana, aliorumque charismatum, non omnino inidonei essent, quanto magis *illorum*, qui prorsus sunt inidonei, pudendoque & sacrilego ausu munus docendi ambiunt, vel publicum, vel privatum? Non censendus est Jacobus

bus heic reprimere ordinatam alios docendi cupidi-
 tatem, quam Paulus adprobat i Tim. III, 1. i Cor.
 XVI, 15. & in christianis requirit Hebr. V, 12. Col.
 III, 16. conf. Num. XI, 29. 2) vocem πολλοι alii re-
 ferunt ad διδασκαλοι, alii ad γινεσθε A) ex illorum
 sententia vel a) epitheton πολλοι designat *multiplici-*
tatem doctrinae, indeque etiam *Doctorum*, ut sensus
 sit: cavete, ne plures sint Magistri, i. e. tales Do-
ctores, qui adferant doctrinas ab unci Magistri,
Christi, doctrina dissentientes, vel: nolite diversa ++
docere, ne sitis sectarum auctores; ita AVGVSTI-
NVS, BEDA & SALMERO. At valde obscure sic M.
locutus esset Apostolus, nec scopo ejus & contextui
haec interpretatio consentanea est. Vel b) πολλοι
 διδασκαλοι idem est, ac *magni* seu *eximii* Doctores,
 ut epitheton hoc non tam *multitudinem* Doctorum no-
 tet, quam *magnitudinem*, & sensus sit: cavete, ne,
 cum ipsi adhuc multa sitis docendi, facile usurpetis
 vobis partes, alios severe monendi atque redarguen-
 di, quasi essetis *multi* i. e. *magni* Doctores & Magi-
 stri; ita, post HEINSIVM, WOLZOGENIVS, qui
 & provocat ad loca, ubi πολυς *magnum* potius
 quam

quam *multum* denotet; Sed contortum hoc esse, quis non videt? id quod etiam dicendum de interpretatione B. BAVMGARTENII in *Expos. huj. Ep. vernac.* p. 133. ubi dictionem *græcam πολλοι διδ.* explicandam putat e *latina illa, multum esse in aliqua re, ut sensus sit: ne multi sitis in docendis, h. e. judicandis aliis; Sine exemplo est hæc significatio voc. πολυς.* Rectius omnino πολλοι refertur B) ad γινεσθε, ut sensus sit: ne quæso multi ex vobis fiant seu fieri adfectent Doctores; Haud negat Apostolus, Ecclesiam Christi doctoribus & magistris opus habere, sed non vult eam laborare multitudine Doctorum; neque repellit eos, qui sancta quadam ὀρεξει & ἐπιθυμια, gravitate rei antea probe perpensa, munus docendi appetunt, vid. 1 Tim. III, 1. sed indiscretam modo adfectatamque docendi cupiditatem, seu prurimum potius, qui multorum animos occupaverat, severe reprimat; *Judeos* maxime hoc pruritu laborasse, patet jam ex monito Christi Matth. XXIII, 7. ff. & quantum cathedra delectati fuerint etiam isti ex Judæis, qui Christo nomen dederant, discimus ex Rom. II, 19. ff. 1 Tim. I, 7. imo quamdiu postea

ma-

malum hoc Ecclesiam Christi vexaverit, adparet ex
 CLEMENTIS ROM. Ep. ad Cor. cui scribenda
 occasionem dederat, quod Corinthii, relictis priscis
 dignisque pastoribus, in horum locum duos juve-
 nes, muneris ecclesiastici cupidos, sufficere conaban-
 tur, vid. Cap. XLI XLIV. XLVII. XLVIII. LIV.
 LVII. Mirum itaque non est, Jacobum huic pru-
 rigini, Christi ovile infestanti, monito hoc mederi
 voluisse, id quod BENSONIVS jam observavit
 p. 125. n. a.) Atque sic 3) satis jam prodidimus,
 quæ nobis sedeat sententia de voce *διδασκαλος*. Ju-
 vabit tamen, alios etiam audire. Sunt A.) qui illam
 plane non de *publico docendi munere* accipi volunt,
 sed sub nomine *διδασκαλων* intelligunt eos, qui *jus*
ensorium sibi in alios sumunt, & magisterium quod-
 dam auctoritatemque adfectant in iisdem judicandis
 & reprehendendis; Ita CALVINVS, BEZA, PISCA-
 TOR, PARÆVS, GOMARVS, GATAKERVS,
 Intt. BELGÆ, & e nostris FLACIVS, HEMMIN-
 GIVS, BROCHMANDVS, CALOVIVS, nec alienus
 est WOLFIUS *in cur.* Sed vereor a) ut probari
 possit iste vocabuli *διδασκαλος* significatus, quando

C

talem

talem aliorum cenforem notare creditur, qui privato ausu reprehendit non reprehendenda, aut alio, quam par est, adfectu proximum errantem castigat, aut, cum ipse vel iisdem, vel majoribus forte, peccatis ac vitiis constrietus tenetur, curiosius de aliorum erratis levioribus iudicat, contra monitum Christi Matth. VII, 1 — 5. Obstat etiam b) vel maxime epitheton πολλοι, quod satis arguit sermonem esse de re, aliquibus saltem concedenda, non multis, adeoque vocem διδασκαλος in sensu *per se bono* & innocenti accipiendam esse, ut bene ad h. l. observat DODDRIDGIUS, p. 1236. n. a) Rectius itaque alii B.) Jacobum prohibere hic existimant, ne publicum docendi munus quilibet appetat aut adfectet, aut etiam temere suscipiat; ita LUTHERVS, LVCAS OSIANDER, GROTIUS, DRUSIUS, IUSTINIANVS, ESTIVS, CORN. A LAPIDE, BENSONIUS, MICHAELIS, DODDRIDGIUS, BENGELIUS; Potissima huius sententiae fundamenta supra jam dedimus; nec refragamur, si quis cum B. WEISMANNO, *in Inst. Th. p. 8.* etiam illud non omnino exclusum velit, quando & ii, qui publicum docendi

di munus ceteroquin haud adfectant, aliis tamen pro
 Doctōribus & fidei morumque magistris se obtrudunt,
 sibi que h. m. magisterium in illos & auctoritatem
 sumunt; nam & sic voci διδασκαλος sua constat signi-
 ficatio consueta, nec nova eadem induitur, quod ab
 aliis fieri audivimus. Εἰδοτες) ut qui scitis, saltem
 scire potestis ac debetis, &, si nesciatis, vos nunc
 scire volo. ὅτι μείζον κριμα ληψομεθα) 1) pro ληψο-
 μεθα in 1. pers. Codex apud MILLIUM legit
 λαμβανετε in 2da, quam & Coptus habet, itemque
 vulgata Hieronymiana, vertens: *sumitis*; quæ Var.
 lectio sine dubio debetur præpostero studio, το· λη-
 ψομεθα adcommođandi τω γινεσθε init. v. Per κοινοποιίαν
 hic & init. v. sq. loquitur Apostolus, ad mitigandam
 acerbiteriam correptionis, q. d. & nos Apostoli, nos
 Doctores Ecclesiæ, scimus, majus judicium nobis
 extimescendum esse, si desimus officio nostro, ideo-
 que nonnisi cum tremore illud, uti suscepimus, ita
 & administramus; Atque hinc simul novum senten-
 tiæ, supra adstructæ, præsidium accedit, quoniam
 h. m. Jacobus ipse se annumerat διδασκαλοις illis init. v.
 2) ad μείζον κριμα, pro quo alibi περισσοτερον κριμα

dicitur Matth. XXIII, 14. Luc. XX, 47. Marc. XII, 40. optime GROTIUS hæc annotat: *plura a nobis, qui Doctores aliorum sumus, requiret Deus, quam ab aliis; quod si hoc verum in iis, qui aliorum judicio morem gessere, quanto magis in iis, qui se ingerunt, invocati?* conf. c. l. Matth. XXIII, 14. Hebr. XIII, 7. Officium docendi comitatur major, uti peccati, ita & damnationis, occasio & periculum.

§. IV.

v. 2.

Πολλά γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἰ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγεῖσθαι καὶ ἄλον τὸ σῶμα·

πολλά γὰρ πταίομεν ἅπαντες.) Veritatem hanc multis in locis Scriptura Sacra inculcat, vid. 1 Reg. VIII, 46. coll. 2 Chron. VI, 36. Hiob. IX, 2. Pf. CXXX, 3. CXLIII, 3. Prov. XX, 9. Coh. VII, 22. Syr. VIII, 5. (Germ. 6.) XIX, 16. 1 Cor. IV, 4. 1 Jo. I, 8, 10. Quod ad verba textus attinet, 1.) in verbo πταίων est similitudo ab iis petita, qui negligentius in via lu-
bri-